

Két óráért egy élet

Olyan szerencsében volt részem a minap, hogy az emberiség jobbik felének képviselőivel ülhettem egy asztalhoz. Beszélgettünk. Szerények voltak, halk szavúak, s nem is értették, miért jelentenek nekik témát a tollforgatóknak. Sokan évtizedek óta veredők, anélkül, hogy a nyilvánosság reflektorfényébe kerültek volna. Elefantomájká vált a rendszeres segítségadás, anélkül, hogy latolgatnák, nekik mi hasznuk az egészről. Ők azok, akik a tűszúrás közben képesek csak a másikra gondolni, akiről ugyan legtöbbször nem tudnak egyebet, mint azt: ember. Erte vállalják az apró beavatkozásokat, amely ha pillanatokra is, megzavarja egészséges szervezetük háborítatlan mechanizmusait. S adnak vérükből akkor is, ha az ajándékozásnak egy másik, korszerűbb formája talán kellemetlenebb, időt rablóbb, mint a már megszokott. Kik ők? A hídépítő, a magas- és mélyépítő vállalat, az NKfV, a Csomai, a Démasz dolgozói, és a SZOTE hallgatói.

Király Lajos: — Először katonakoromban adtam vért. Nem tagadom, a két nap szabiert, meg az üveg sörért. Devecserben nem volt még ez a belvívó érzésként, bizony, jól megszürtak... De azóta sem szoktam len a veradársól. A múltkor jón Ibolya, a Veradó állomás szervezője, s azt mondja: „Van a belklinikán egy gép, le kéne feküdni melléje.” Nagyon néztem. Megtudtam, az egyik karomon ki, a másikon visszacsörgedezik a vér, közben csavarog egyet abban a masinában. No, én ilyenről még nem is hallottam eddig, már csak a kíváncsiság is bevitt a belklinikai haematológia osztályára. Nézegettem a gépet, amikor azt mondja az orvos: „Van itt egy beteg, aki ha csak kifújja az orrát, úgy ered a vére, hogy nem tudják megállítani. Ha plazmát kap, meggyógyul.” Erre nem lehetett nemet mondani. Zsibbadt egy kicsit a kezem, de mielőtt szóltam volna, „kiabált” a gép, szaladt az orvos, „pumpálnom” kellett egy kicsit az öklömmel, ennyi volt az egész.

Wébel Géza: — Mi sem tudunk nemet mondani Kertész bácsival, amikor láttuk azt a tizennégy éves kislányt, akinek a gyógyulásához szükség volt a segítségünkre.

Kertész Ferenc: — Több évtizede adok vért. Azzal kezdődött, hogy egy jó barátom szívmitét előtt állt. Nem idegenkedem én a géptől sem, ha valakinek ettől függ a javulása.

Szondi Sándor: — Van, aki tart ettől a módszertől. Nem hajlandó egyhuzamban 2–2 és fél órát feküdni. Mert bizony, nem emelheti föl közben az ember a kezét, hogy vakarozzon, ha történetesen viszik az orra... Zene kéne a kórterembe, meg színes tévé, gyorsabban telne az idő.

Fekete István: — A veradársól már nem mondanék le. Biztonságot ad. Tudja, így állandó egészségügyi kontroll alatt van maga a veradó is. Egyik kollégámnál például az előzetes vizsgálatkor derült ki, hogy valami van a májával. Engem ez a masina sem riaszt el, meg a hosszadalmas fekvés sem: nekem különben is elég volt 1 óra 33 percet eltöltenem a gép „fogságában”, valahogy az utóhatás is kellemesebb, nem szorítja a gumi az ember karját...

Lentulay Pál: — Hatvan-kétszeres veradó vagyok,

negyvenszer vettem részt plazmaferézisen. A gépi plazmázásról sem tudtam lemondani. Tudja, számítógép-üzemvezető vagyok. Hajtott a szakmai kíváncsiság is, hiszen itt együtt tanulmányozhatom a számítástechnikát és a veradást. A vérszeparátor is mikroprocesszoros vezérlésű, mint a számítógép. Felfoghatom az efféle veradást egy tanulmányútnak is... Persze, a kíváncsiságon kívül a segítő szándék is vezetett. Meg még valami. Több veradó társammal beszélünk már róla: az is motivál bennünket, hogy a családon kívül ez az intézmény — a veradó állomás — tartja számon egyedül, hogy az ember mikor született. Bizony minden évben megmelengeti a szívemet az a minden jót kívánó kis kártya, a veradó emlékmával... Nem tudom, ki találta ki, de ez olyan kedves gesztus, hogy ezek után nem visz rá a lélek, hogy visszautasítsuk ennek az intézménynek a kérését. Angliában, úgy tudom, a királynő tiszteli meg így a veradókat...

Kassai Miklós: — Úgy kezdődött, hogy a belgyógyászat - gyakorlatvezetőnk megmutatta a gépet, amely a kezelést sok gondját képes megoldani — ha van donor. Fölmerült bennünk, mi mindig elérhetők vagyunk, s az a legkevesebb, amit medikusként tehetünk, hogy mi magunk is adunk vért, ha kell. Szerintem az orvos-tárhallgatóknak ez szinte kötelességük lenne...

Kiss Erika: — Negyedéves vagyok, s mint vöröskeresztes, az évfolyamok összekötőivel kiirtuk a hallgatók vérsoportját, így szükség szerint — s rendszeresen — toborzunk veradókat. Így történt legutóbb is.

Csányi Timea: — A veradásnak ezt a speciális formáját azonban meg kell szokniuk a veradóknak: ilyenkor ugyanis a vér a testen kívül vándorol.

Heiner Gábor: — Engem is Erika csipett fülön... Elméletben már korábban tanultunk a plazmaferézisről, gondoltam, nézzük meg, milyen a gyakorlatban. De szívesen is adok vért, mert itt a veradóban olyan kedvesek az emberhez, az itteni mosoly nem álmosoly. Sokat számít ez. Nem véletlen, hogy a hallgatók 30 százaléka veradó.

Nemes Nagy Zsuzsa: — Mi tagadás, engem is meghat ez a kedvesség. Most

ötödéves vagyok, de elsős korom óta adok vért.

Lajos György: — Heti két órát töltök a haematológia osztályon, s itt a gyakorlatban látjuk mindazt, amit könyvből már megtanultunk. Aki csontvelőbetegségben, a vérképzőrendszer betegségeiben szenved, annak fokozottan pusztulnak a vérlemezkéi, ezért vérzékeny. Az életveszélyes vérzés elkerülése érdekében az ilyen beteg a veradó véreinek csak egyik összetevőjét, a vérlemezkét kapja. Ha a fehérvérsejt hiányzik, ez fokozott fertőzésveszéllyel jár, fehérvérsejt adásával védtebb lesz a szervezete.

Gurzó Mihály, tanársegéd: — Az osztályon szeptember óta működik ez az amerikai gyártmányú vérszeparátor, amelynek nagy előnye, hogy a vérből képes elválasztani az úgynevezett alakos elemeket. A veradásnál ezzel a speciális formájával tehát elérhető, hogy a veradó vérekből csak azokat a sejteket távolítják el, amelyekre egy beteg kezeléséhez éppen szükség van. Ilyenkor tehát vagy csak a fehérvérsejteket, vagy csak a plazmát, avagy csupán a vérlemezkéket gyűjti össze a gép, a többi alkotóelem visszavándorol a donorba. S hogy ez a szervezeten kívüli áramlás biztonságos legyen, a veradó alvadást gátló oldatot is kap. A vérvesztés egyébként ilyenkor lényegesen kisebb, mint a hagyományos veradás alkalmával. A gép ezen kívül gyógyító plazmaferézisre is alkalmas: egyes kórképekben a betegek vérekből vesznek el az egyes alakos elemeket.

Cserhádi István, professzor: — Az országban szinte egyedülálló 50 ezer dolláros készülék szeptember óta működik a II. Számú Belklinikán. Üzemeltetése is igen költséges: egyetlen vérszeparálás 70 dollárba kerül, igazi értéke azonban a gyógyítás szempontjából fölbíthatatlan. Bármilyen okos is azonban ez a gép, az emberi együttérzés nélkül vajmi kevés hasznát vennénk. Noha, a veradóktól az eddigieknél talán több áldozatot követel — hiszen időben megterheli őket —, vérvesztésük kisebb. Az önként vállalt 2–3 óras ágyhoz kötöttségért, a türelemért, köszönetünkön kívül nincs más „fizetség”, mint az a tudat: valaki életet nyert általa.

Chikán Ágnes

Hímzett függönyök

A Paszományárgyár hímző üzemében mintegy 4,5 millió forintos költséggel felújították három nagy teljesítményű hímzőgépet. Ezeket gyártják legújabb termékeiket, a hímzett függönyöket. A vállalat évente csaknem hatmillió négyzetméter lakástextiliát készít, de eddig hímzett függöny előállítására nem volt lehetősége. Hiányzott az ehhez szükséges modern, gyors hímzőgép. A mostani korszerűsítés eredményeként a gépek kapacitása 30–40 százalékkal bővült. Javítja a termelékenységet az is, hogy a gépekre úgynevezett fonalór-szerkezetet is felszereltek, amely fény- és hangjelzést ad, ha a többszáz tűs gépen valamelyik szál elszakad. A felújított gépeken a korábbi 40 centiméter helyett 70 centiméteres függönyrészek készülhetnek átlállítás nélkül. Ez pedig lehetővé teszi a most divatos, nagy mintás, bordűrös függönyök hímzését.

Újdonság az is, hogy más termékeiktől eltérően a most gyártani kezdett hímzett függönyöket nemcsak importból származó, hanem hazai cernával is elő tudják állítani.

Emléfkák Fekeden

Az 1725-ben letelepült német falualapítók emlékére fákat ültettek a baranyai Fekeden. A középkori eredetű falu a török hódoltság alatt teljesen elpusztult, még a XVIII. század elején is lakatlan helyként tartották számon. Az akkori német birodalomból — a Földai apátság területéről — bevándorolt sváb parasztok népesítették be a pusztát, kiirtották az erdőt, és művelésbe fogták a földet. A Karasica két partján fekvő községben még élnek olyanok, akiknek ősei az első német telepek között voltak. Fekede ma is nemzetiségi település.

Az évforduló alkalmából emlékparkot hoztak létre Fekeden. A parkban és a hozzávezető fasorban — a falu újjászületése óta eltelt évek számának megfelelően — 260 díszfát ültettek el. A gyermekes családok kívánságára a park közepén játszótérrel alakították ki. A fákat a Hazafias Népfőnt megyei szervezete adományozta Fekeden.

Családi események

HAZASSÁG

Dr. Szabó Gábor és Katarova Zója, Veres Sándor és Juhász Éva Ilona, Bibor József és Birke Zsuzsanna, Bakai Zoltán Lajos és Kopp Erika Ilona, Bozoki István és Vigh Veronika, Nagy Vince és Monostori Ilona Julianna, Bozoki István és Szabó Györgyi, Martók László és Borscsok Edit, Ver József és Benschroth Zsuzsanna, Csádosz Sándor és Bakó Anikó, Balint Mihály és Török Márta, Farkas Gábor és Gerebics Agnes, Viski Tamás és Krisztián Zsuzsanna Olga, Vass Attila József és Várdai Irén Zsuzsanna, Török Gyula és Pávó Magdolna, Braczkó Sándor József és Bognár Zsuzsanna házasságot kötöttek.

SZÜLETÉS

Zsurics Lászlónak és Jakab Erzsébetnek Hajnalika Lúda, Együd János Lászlónak és Lovel Györgyi Mariának Zsófia, Csontos Endre Péternak és Csonka Idának Emőke, Fekete Géza Nándornak és Kocsis Zsuzsannának Nándor, Laszecz Lászlónak és Baranyi Timea Terézának Tamás, Farkas Károlynak és Szakal Erzsébetnek Lilla, Kóponovics Gabornak és Kovács Piroskának Eszter, Csörtös Tibornak és Rózsa Ilona Tünde-nak Timea, Varga Imre Lászlónak és Topor Agnesnek Nóra, Puskás Lászlónak és Kárai Erzsébetnek Edina, Szalma István-nak és Gunda Edit Terézának István, Nagy Jánosnak és Molnár Irén Mariának János, Roland, Mátyás Lászlónak és Kas-

sai Évának Krisztián, Boros István-nak és Ördög Mariának Eszter, Polacsek Istvánnak és Magyari Editnek Nóra, Orsolya, Szabó Jánosnak és Zsótér Sárának Jácint, Miskolczi Ferencnek és Schvatz Agnesnek Melinda, Ágnes, Horváth Mihálynak és András, Anna Erzsébetnek Andreea, Szilankovics Jánosnak és Soroki Gizellának Monika, Szekeres István Imrénének és Vass Rozália Ilonának Csaba, Kucsora Pálnak és Huszka Évának Agnes, Balogh Péternak és Tari Ilonának Agnes, Csukonyi Lászlónak és Gyűrű Klára Juliannának Gábor, Fodor Lajosnak és Katona Ilonának Zsolt, Katona Sándor Józsefnek és Maróti Márta Katalinnak Renáta, Zöldy Andrásnak és Papp Kláranak Aron, Tatri Kálmának és Piegel Anikónak Péter, Papp László Gyulának és Kodor Kláranak Tamás László, Gyarmati Györgynek és Nagy Mariának Csaba, Seres Jánosnak és Kocsis Mariának Ildiko, Csóka Ferenc Dezonok és Dan Marianának Gábor Ferenc, Dudas Imrénének és Szecsi Erzsébet Editnek Gábor, Bekotti-Nagy Imrénének és Bajnai Erzsébetnek Norbert, Gémes Istvánnak és Temesvári Margitának Katalin, Savanya Imre Jenőnek és Gábor Editnek Péter, Lovai Tamásnak és Vörös Erzsébetnek Krisztina, Gede Jánosnak és Gulácsy Erikának Katalin, Purak János Istvánnak és Bogár Erikának Edina Bernadett, Lovéti Gyulának és Berkó Edit Ibolyának Kamilla Edit, Kiss Györgynek és Nád-

házi Anna Ilonának Péter Pál, Nagy Zoltánnak és Patáki Editnek Gábor, Papp Csabának és Szász Zsuzsannának Orsolya, Blanka, Bucsai Györgynek és Lauko Éva Mariának Klára nevű gyermeke született.

HALÁLOZÁS

Prágai Andrásné Cseledecs Etelka, Borsi Balázs, Kucsora Istvánné Szilágyi Erzsébet, Korödi József, Tóth János, Földi András, Szabó Lajos, Csizsár Vincé-nt, Nagyiván Márta, Molnár Antal, Elies-Vituzs Dávidné, Szucs Etelka, Fodor Sándor, Balassa Lajosné Szabó Piroška, Falat Miklósné Fábik Karolina, Csányi János, Kocsis-Savanya Jánosné Szabó Anna, Szabados János, Bácska Dezonó Papácsy Irma, Horváth József Pálné Csónka Julianna, Erdei Ferenc, Jójárt Istvánné Gábor Márta, Pável Sándorné Drágos Felicia, Zsótér Gézané Baranyi Rozália, Nové András, Hamvai-Kovács Istvánné Nagy Mária, Márton Gyuláné Korösi Julianna, Tóth Ferenc, Tóth Tivadarné Guruzda Anna, Császár Józsefné Heckl Irén, Kis Matyásné Schuster Ilona, Borbély Piroška Erzsébet, Márta István, Tanács Géza, Halász József, Molnár Sándor, Bárkányi Mihályné Fodor Matild, Budai Antal, Argolyán János, Valaczkai Józsefné Mészáros Etelka, Szekula Pál, dr. Kalmár Szilveszterné Wegman Mária, Gajda István József, Hegedűs Jánosné Zádori-Pekete Irén, Balog Józsefné Belemen Rozália, dr. Boris Károly meghaltak.

MI? HOL? MIKOR?

1985. NOVEMBER 26., KEDD — NEVNAP: VIRAG
A Nap kel 7 óra 5 perccor, és nyugszik 15 óra 58 perccor.
A Hold kel 15 óra 15 perccor, és nyugszik 3 óra 57 perccor.

VIZÁLÁS	
A Tisza vizállása Szegednél hétfőn plusz 166 cm (apadó).	
HETVENÖT ÉVE	BELGRÁD 2.
születet: Csehi Gyula (1910—1976) ikolozsvári egyetemi tanár, irodalomtörténész, a munkasirodalom és a munkásbrazolás elméleti kérdéseinek kutatója.	17.30: Belgrádi műsor 19.00: Számítógépek — angol ismeretterjesztő sorozat 19.30: Tv-híradó 20.00: Népzenei műsor 21.00: A hőstetek ideje — dok.-műsor 21.50: A tudás melegágya — dok.-műsor
HATVANEVES	ÚJVIDÉK.
Katkics Ilona (sz. 1925) Balázs Bela-díjas filmrendező, érdemes művész, számos gyermekfilm (Mora-megfilmestés) alkotója.	17.00: Tv-híradó magyarul és szerbhorvátul 17.45: Gyermekműsorok 18.15: Más tv-állomások műsoraiból 18.45: Ifjúsági Fórum 19.15: Rajzfilm 19.30: Tv-híradó 2., magyarul 20.00: Tízéves az Újvidéki Televízió 20.45: Lottó 20.55: Játekfilm 22.35: Tv-híradó 2., szerbhorvátul 22.55: Tízéves az Újvidéki Televízió
MOZIK	SZERDA DÉLELŐTT BUDAPEST 1.
Vörös Csillag: délelőtt 10 és este háromnegyed 8 órakor: A tanítványok (színes magyar), délután negyed 4 és fél 8 órakor: Break (színes amerikai. III. helyár).	8.55: Tv-híradó — (ism.) 9.00: Iskola-tv 9.50: Delta — (ism.) 10.15: A reményesség — román film 11.50: Kémpújság
Fáklya: délután háromnegyed 3 órakor: Kincskereső kisködmön (színes magyar Ifjúsági), este negyed 6 és fél 8 órakor: Break (színes amerikai. III. helyár).	
Szabadság: délután fél 4, háromnegyed 6 és 8 órakor: Veszjelzés a tenger alól (színes, m. b. szovjet).	
Filmteka (Kigyó u. 4.): este 6 órakor: A mi családnak (magyar, 14 éven alulaknak nem ajánlott!).	
ÜGYELETES GYÓGYSZERTÁR	
Klauzál tér 3. szám (13/57-es). Este 8 órától reggel 7-ig. Csak sürgős esetben.	
BALESETI, SEBÉSZETI ÉS UROLÓGIAI FELVÉTELI ÜGYELET	
Ma a balesetet szenvedett személyeket Szegeden a II. Kórház (Tolbuhin sgt. 57.) veszi fel, sebészeti felvételi ügyeletet az I. sz. Sebészeti Klinika (Pécsi u. 4.), urológiai felvételi ügyeletet a II. Kórház tart.	
ÉJSZAKAI ORVOSI ÜGYELET	
Este 7 órától reggel 7 óráig a felnőtt lakosság részére: Szeged, Hunyadi János sgt. 1. sz. alatt. Telefon: 10-100.	
GYERMEKORVOSI ÜGYELET	
Munkanapokon 13 órától másnap reggel fél 8 óráig, szombaton, vasárnap és munkaszüneti napokon reggel fél 8 órától másnap reggel fél 8 óráig a Lenin krt. 20. szám alatti körzeti gyermekorvosi rendelőben történik a sürgős esetek orvosi ellátása.	
FOGORVOSI ÜGYELET	
Mindennap este 22 órától reggel 6 óráig, szombaton reggel 7 órától hétfő reggel 7 óráig: Szeged, Zöld Sándor u. 1-3. Telefon: 14-420.	
SOS LELKISEGÉLY-SZOLGÁLAT	
Mindennap este 7-től reggel 7 óráig. Telefon: 11-000.	

RÁDIO

KOSSUTH	
8.20: Társalgó	8.45: Részletek a nemzetközi ifjúsági zenei verseny magyar résztvevőinek műsoraiból
10.05: Diákféra	10.35: Enokle Ifjúság
10.50: Nótásokor	11.38: Adamesutka — Mykolos Slucki regénye — 17.
12.30: Ki nyer ma?	12.45: Hangverseny délidőben Kb.
13.45: Jascha Bernstein Popper-műveket gondolkázik	14.10: Magyarán szólva...
14.25: Orvosi Láncok	14.30: Dzsesszmelódiák — Louis Armstrong felvételeiből
15.00: Élő világirodalom — Svájca 3.	15.18: XX. századi fúvszene
15.34: Zempléni Mária népdal-felvételeiből	16.05: Nyitniké postája
17.00: Villagablak — a középkor humora	17.30: Beszélni nehéz...
17.45: A Szabó család	18.25: Mai könyvajánlatunk — (ism.)
19.15: Gondolat	20.00: Hangportrék — rádiós emlékek fényében
21.17: Nóták	21.30: Pro és kontra
22.20: Tíz perc külpolitika	22.30: Dzsessz / Jagszólóvívóból
22.49: Kína kinyitott — 3.	22.59: Nagy mesterek — világhírű előadóművészek
0.10: Himnusz	0.15: —
4.20: Ejjfel után...	
PETŐFI	
8.08: Slágermúzeum	8.50: Tíz perc külpolitika — (ism.)
9.05: Napközben — zenés délelőti	12.10: Részletek a „New York, New York” című film zenéjéből
12.30: Cigánydalok, eszadások	13.05: Popzene sztereóban
14.00: Kollár Béla obozkút, zongorán közreműködik: Szabóky Márta	14.15: Joan Sutherland operett-és zenés játéka felvételeiből
14.40: Hangos szótár — beszélgetés idegen szavakról	15.05: Bágya András szerzeményéből
15.20: Könyvről könyvről	15.30: Császforgalom
17.30: Tini-tonik	18.30: Talpalda
19.05: Csak fiataloknak!	20.00: Muzsikáló természet
20.05: Népdalkörök pódiuma — (ism.)	20.30: Magyar anekdoták
21.05: A Rádió Dalszínháza: A bajader — Kálmán Imre operettje	22.06: Fridényi banka — Acádý Ignác regénye
23.20: —	23.20: —
0.13: Közzétett adások — Kőnyvzene Moszkvából	0.15: —
4.20: Ejjfel után...	
SZERDA DÉLELŐTT KOSSUTH	
8.20: Villagablak — (ism.)	8.50: Kis magyar néprajz
9.37: Beszélni nehéz... — (ism.)	9.49: Dátposta
10.05: Irodalmi műsor	10.50: Thomas Beecham vezényli a Royal Filharmonikus Zenekart és a Londoni Filharmonikus Zenekart
11.40: A Magyar Rádió és Televízió énekkara énekel	
PETŐFI	
8.05: Idősebbek hullám-hosszán	8.50: Tíz perc külpolitika — (ism.)
9.05: Napközben	